EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 24.01.2000
KOM(1999) 709 slutlig

2000/0022 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS REKOMMENDATION

om europeiskt samarbete om kvalitetsbedömning inom skolutbildningen

(framlagt av kommissionen)

MOTIVERING

1. INLEDNING

Kvaliteten på den utbildning som ges i skolan är en prioriterad fråga i medlemsstaterna. Varje europeisk skola berörs i grunden av kvalitet och varje lärares första prioritering är kvaliteten i elevernas lärande. I artikel 149 föreskrivs att gemenskapen skall bidra till utvecklingen av en utbildning av god kvalitet genom att främja samarbetet mellan medlemsstaterna. Europeiska gemenskapen kan genom att uppmuntra, stödja och underlätta utbyte av information och erfarenheter driva på innovativa åtgärder för att höja denna kvalitet.

Flera insatser gjordes 1995-1998 för att stärka det europeiska samarbetet när det gäller kvalitetsbedömning inom skolutbildningen. De högre tjänstemännen på utbildningsområdet samlades två gånger under 1995 för att diskutera kvalitetsbedömning inom skolutbildningen. Till följd av de fyra ansökningsomgångarna 1995, 1996, 1997 och 1998 har kommissionen beviljat ekonomiskt stöd till undersökningar, studiebesök och konferenser med skolutbildningens kvalitet som centralt tema.

När kommissionen meddelade att man i början av 1997 hade för avsikt att inleda ett pilotprojekt som gällde kvalitetsbedömning inom skolutbildningen fick detta ett starkt stöd av utbildningsministrarna, församlade i rådet den 6 maj 1996. Ministrarna underströk behovet av ett förstärkt samarbete på europeisk nivå på detta område. Vid ett senare möte i Bryssel den 20 november 1997 underströk ministerrådet ytterligare vikten av att höja skolutbildningens kvalitet genom att anta rådets slutsatser på detta område[1].

Ett pilotprojekt om kvalitetsbedömning inom skolutbildningen utfördes 1997 och 1998 i samarbete med de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna. Syftet med pilotprojektet vara att öka medvetenheten om behovet av att utvärdera sekundärutbildningen i Europa, förbättra befintliga nationella förfaranden, tillföra kvalitetsbedömningen en europeisk dimension samt stödja utbytet av information och erfarenheter[2].

Resultaten av pilotprojektet har beskrivits i en delrapport[3] och i en slutrapport[4]. Effekterna av projektet på skolorna i de olika länderna har bedömts i nationella rapporter. I en del länder har projektet gett upphov till ny lagstiftning, bland annat i Nederländerna, Österrike och Grekland. I Italien ledde projektet till att man införde självbestämmanderätt för skolor. I Portugal pågår pilotprojektet fortfarande och fler och fler skolor engageras successivt i verksamheten. I Norge har projektet inspirerat till en vitbok om kvalitetsbedömning. De tyskspråkiga länderna (Tyskland, Österrike, Luxemburg och Liechtenstein) kommer att fortsätta med skolmöten över nationsgränserna.

---

1 Rådets slutsatser av den 16 december 1997 om utvärdering av skolundervisningens kvalitet (98/C 1/03).

2 De utvärderingsmetoder som har tillämpats inom projektet beskrivs i "Vägledning för deltagande skolor" och "Handledning för självbedömning", som har översatts till samtliga gemenskapsspråk och delats ut till alla de 101 skolor som deltog i pilotprojektet.

3 Evaluating quality in school education; A European pilot project; Interim report. May 1998.

4 Evaluation quality in school education; A European pilot project; Final report. June 1999.

2. BAKGRUND

Enligt artikel 149 i EG-fördraget skall gemenskapen bidra till utveckligen av en utbildning av god kvalitet genom att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och genom att vid behov stödja och komplettera deras insatser, samtidigt som gemenskapen fullt ut skall respektera medlemsstaternas ansvar för undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation samt medlemsstaternas kulturella och språkliga mångfald.

Kvalitet i utbildning kan ses på många olika sätt. Det går inte att med absoluta termer definiera kvaliteten i ett system eller en modell. Kvaliteten beror på de mål som har fastställts, de metoder genom vilka dessa mål skall uppnås och de förutsättningar under vilka de uppnås. Samhällsutvecklingen innebär förändrade krav på kvaliteten i den utbildning som ges. Utbildningens kvalitet beror på de berörda parternas intressen (om det är en elev, en lärare eller en förälder som bedömer utbildningens kvalitet).

Definitionen av utbildningens kvalitet är föremål för en politisk debatt och utgör en del av den demokratiska processen. Debatten handlar om mål, sätt att uppnå dessa mål, ekonomiska prioriteringar, kunskaperna om utbildnings- och inlärningsprocesserna samt om medborgarnas behov och önskemål.

På olika nivåer inom utbildningssystemet utgör kvalitetsbedömningen ett verktyg för att mäta och bedöma om utbildningssystemet motsvarar de fastställda målen. Bedömningen fordrar en dialog mellan alla berörda parter och med hjälp av noggrann uppföljning kan man göra justeringar för att uppfylla nya kvantitativa och kvalitativa kriterier.

Inom de flesta europeiska utbildningssystem har det skett avsevärda förändringar under de senaste två decennierna. En av de största orsakerna till detta är decentraliseringen. På lokal nivå inom utbildningssystemet får man större befogenheter att fatta beslut och skolorna blir självständigare. På sätt och vis flyttar decentraliseringen ner den politiska debatten eller den demokratiska processen när det gäller kvalitet till utbildningssystemets lägre nivåer.

Kvalitetsbedömning kan i princip ses ur två olika synvinklar: extern bedömning och självbedömning. Den externa bedömningen är ett försök från den centrala regeringens sida att se till att den undervisning som ges är av god kvalitet och att skolorna utnyttjar resurserna effektivt. Genom den externa bedömningen kontrolleras och vägleds skolorna från central nivå. När det gäller att föra ner den demokratiska debatten om utbildningens kvalitet på lokal nivå ger självbedömning skolorna ökade möjligheter att själv utföra arbetet. Självbedömningen är ett sätt att på lokal nivå organisera den demokratiska debatten om vad kvalitet i skolutbildningen består av. Självbedömning kräver ofta att alla berörda parter engagerar sig och den erbjuder instrument som stödjer beslutsfattande och inlärning.

Med kvalitetsindikatorer eller referensvärden avses de uppgifter som stödjer de berörda parterna på samtliga nivåer när de bedömer utbildningens kvalitet. Organisationer, företag, skolor eller universitet blir mer rationella tack vare att de har tillgång till uppgifter som ger dem större klarsynthet. Uppgifterna fungerar som fönster in i skolans och klassrummets värld och gör denna lättare att förstå.

Avsikten med att etablera ett samarbete på europeisk nivå om kvalitetsbedömning och kvalitetsindikatorer är självfallet inte att utarbeta modeller för bedömningen som kan tillämpas allmänt. Det är just mångfalden och rikedomen i de metoder och lösningar som finns i medlemsstaterna som kommer att ge upphov till ett fruktbart informationsutbyte och som kan bidra till att berika befintliga nationella bedömningsmodeller. Alla insatser på europeisk nivå måste därför grundas på de olika nationella förhållandena och den historiska, sociala, kulturella och politiska situationen i varje land.

3. RÄTTSLIG GRUND FÖR REKOMMENDATIONEN

När det gäller utbildning föreskrivs det i artiklarna 149 och 150 att gemenskapen skall bidra till utveckligen av en utbildning av god kvalitet genom att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och genom att vid behov stödja och komplettera deras insatser, samtidigt som gemenskapen fullt ut skall respektera medlemsstaternas ansvar för undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation samt medlemsstaternas kulturella och språkliga mångfald.

Rekommendationen tar hänsyn till de europeiska utbildningssystemens mångfald och grundas på frivilligt samarbete och anpassning. Gemenskapens insatser på området skulle kunna innebära ett mervärde genom att utbytet av information och erfarenheter ger perspektiv på det egna nationella systemet och genom att det kan inspirera till innovativa lösningar.

2000/0022 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS REKOMMENDATION

om europeiskt samarbete om kvalitetsbedömning inom skolutbildningen

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av Fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen, särskilt artiklarna 149.4 och 150.4 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag[1],

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande[2],

med beaktande av Regionkommitténs yttrande[3],

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, och

av följande skäl:

(1) En utbildning av god kvalitet är ett mål för alla medlemsstater.

(2) Resurserna till utbildning har under de senaste decennierna ökat i alla industriländer. Utbildning betraktas som lösningen på problem med avseende på sysselsättningen och den sociala sammanhållningen. Livslångt lärande är av central betydelse när det gäller att säkerställa sin framtid både på det yrkesmässiga och det personliga planet. En utbildning av god kvalitet är avgörande med tanke på arbetsmarknadspolitiken och den fria rörligheten för arbetstagare inom Europeiska unionen.

(3) När det gäller arbetsmarknadspolitik antar rådet varje år sysselsättningsriktlinjer som grundar sig på kvantitativa mål och indikatorer. I 1999 års sysselsättningsriktlinjer[4] anges det i riktlinje 7 att medlemsstaterna skall "förbättra skolsystemets kvalitet för att avsevärt minska antalet ungdomar som lämnar skolan i förtid, även ungdomar med inlärningssvårigheter skall ägnas särskild uppmärksamhet". I riktlinje 8 i förslaget till riktlinjer för sysselsättningspolitiken år 2000[5] föreslår kommissionen att man särskilt skall prioritera datakunskaper, utrusta skolor med datorer och underlätta studerandes tillgång till Internet senast 2002, och detta borde få positiva effekter för utbildningens kvalitet och förbereda ungdomarna för den digitala tidsåldern.

---

1 EGT C

2 EGT C

3 EGT C

4 Rådets resolution av den 22 februari 1999 om riktlinjer för sysselsättningen under år 1999, EGT C 69, 12.3.1999, s. 2.

5 KOM (1999) 441 slutlig.

(4) För att uppnå målet med utbildning av god kvalitet står många olika medel till buds. Kvalitetsbedömning är ett sätt att övervaka och skapa lärande skolor med bättre verksamhet, som kan förmedla kunskaper och ge studerande i gemenskapen de färdigheter, kvalifikationer och attityder som de nödvändigt behöver för att kunna anta framtidens utmaningar.

(5) Kommissionen genomförde 1994 och 1995 ett pilotprojekt om kvalitetsbedömning av högskoleutbildning. I rådets rekommendationer nr 98/561/EG av den 24 september 1998 om europeiskt samarbete om kvalitetssäkring i den högre utbildningen[6] betonas vikten av utbyte av information och erfarenheter och samarbete mellan medlemsstaterna i fråga om kvalitetssäkring.

(6) I Sokratesprogrammet, särskilt i åtgärd III.3.1, uppmanas kommissionen att främja utbyte av information och erfarenheter av gemensamt intresse. Kvalitetsbedömning inom skolutbildningen är ett prioriterat tema i denna åtgärd.

(7) Kommissionen har sedan mars 1996 låtit utföra undersökningar och praktisk verksamhet av olika slag för att studera frågan om bedömning av utbildning ur flera olika synvinklar med målet att beskriva de många och varierande lösningar och bedömningsmetoder som används på olika nivåer.

(8) Kommissionen genomförde läsåret 1997/98 ett pilotprojekt i 101 sekundärskolor i de stater som deltar i Sokratesprogrammet. En rådgivande arbetsgrupp bestående av experter på bedömning av utbildning utsedda av medlemsstaterna biträdde kommissionen vid genomförandet av projektet.

(9) Deltagarna i projektet, bland annat företrädare från de 101 skolorna, beslutsfattare från nationella förvaltningar, forskare och berörda parter inom och utanför skolan, offentliggjorde under en avslutande konferens i Wien den 20-21 november 1998 ett uttalande. I detta uttalande sägs att: "Pilotprojektet har ökat medvetenheten om kvalitetsfrågor i våra skolor, och i nästan alla våra skolor har projektet hjälpt till att förbättra utbildningens kvalitet under projektperioden"[7].

(10) Alla de arton länder (Europeiska unionens medlemsstater samt Norge, Island och Liechtenstein) som deltog i pilotprojektet har skrivit nationella rapporter om pilotprojektets effekter och de erfarenheter som gjorts under projektarbetet. De nationella rapporterna är övervägande positiva och de betonar vikten av att lära sig av varandra på det internationella planet genom utbyte av erfarenheter och god praxis.

(11) I den europeiska slutrapporten[8] betonas olika metodologiska aspekter på framgångsrik självbedömning. Till dessa hör bland annat nationellt och internationellt nätverkssamarbete samt stöd och uppmuntran på nationell nivå.

(12) Rådet konstaterade i slutsatserna av den 16 december 1997[9] att utvärdering också är en viktig komponent för att säkerställa och vid behov förbättra kvaliteten.

---

6 EGT L 270, 7.10.1998, s. 56.

7 Vid den avslutande konfensen om pilotprojektet i Wien den 20-21 november 1998 antog deltagarna ett uttalande.

8 Evaluation quality in school education; A European pilot project; Final report. June 1999.

9 EGT C 1, 3.1.1998, s. 4.

(13) Det är nödvändigt att ta hänsyn till subsidiaritetsprincipen och att medlemsstaterna själva ansvarar för utbildningssystemets organisation och struktur och att läroanstalterna har självbestämmanderätt eller är självständiga.

I. REKOMMENDERAR

MEDLEMSSTATERNA ATT STÖDJA EN FÖRBÄTTRING AV KVALITETEN INOM SKOLUTBILDNINGEN GENOM

1. att stödja och vid behov skapa tydliga kvalitetssystem för att:

a) värna om kvaliteten i skolutbildningen som en grund för det livslånga lärandet, enligt de särskilda ekonomiska, sociala och kulturella förhållandena i varje medlemsstat och med beaktande av den europeiska dimensionen,

b) främja självbedömning i skolorna som ett sätt att skapa lärande skolor med bättre verksamhet, med beaktande av jämvikten mellan självbedömning i skolorna och externa bedömningar,

c) klarlägga syftet med och villkoren för självbedömning i skolorna och se till att självbedömningen är förenlig med andra former av regleringar,

2. att stödja och vid behov utforma system för extern bedömning för att:

a) övervaka skolornas självbedömning och lämna stöd och uppmuntran vad gäller metoderna,

b) ge en utomståendes syn på skolan som säkerställer att förbättringsprocessen fortsätter,

3. att uppmuntra och stödja alla berörda parter inom och utanför skolan att till fullo delta i bedömningen av skolan för att:

a) tillföra skolornas självbedömning ett fast och kreativt element,

b) se till att det finns gemensamt ansvar för förbättringen av skolornas verksamhet,

4. att stödja ledningens utbildning och tillämpningen av självbedömning för att:

a) se till att skolornas självbedömning fungerar effektivt som ett instrument för att stärka skolornas möjligheter att genomföra förbättringar,

b) se till att exempel på god praxis och nya instrument inom självbedömning ges effektiv spridning,

5. att stödja skolornas möjligheter att lära av varandra nationellt och på europeisk nivå, för att:

a) fastställa god praxis, effektiva verktyg och referensvärden,

b) skapa nätverk för att stödja varandra och ge drivkraft utifrån åt bedömningsarbetet,

6. att uppmuntra samarbete mellan de myndigheter som ansvarar för kvalitet inom skolutbildningen och främja europeiskt nätverksssamarbete.

Detta samarbete kan avse något av följande områden:

a) Att utbyta information och erfarenheter, särskilt om metodutveckling och exempel på god praxis.

b) Att ta fram jämförbara uppgifter, indikatorer och referensvärden om nationella utbildningssystem för att jämföra starka och svaga sidor med tanke på att utbyta information om god praxis.

c) Att bygga upp den europeiska sakkunskapen på området och att ställa den till förfogande för berörda medlemsstaters myndigheter.

d) Att främja internationella kontakter mellan experter

II. UPPMANAR KOMMISSIONEN

1. att i nära samarbete med medlemsstaterna, och på grundval av de befintliga programmen och enligt målen och de normala öppna förfarandena inom dessa program, uppmuntra det samarbete som avses i punkt 6 mellan de myndigheter som ansvarar för kvaliteten inom skolutbildningen och att i detta även engagera de organisationer och sammanslutningar av läroanstalter med ett europeiskt ansvarsområde som har den nödvändiga erfarenheten av kvalitetsbedömning och kvalitetssäkring.

2. att upprätta en databas som kan användas för att sprida verktyg och instrument för självbedömning i skolorna, som innehåller exempel på god praxis när det gäller bedömning av skolorna och som finns tillgänglig på internet,

3. att vart tredje år lägga fram rapporter för Europaparlamentet, Rådet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om framsteg med avseende på utveckling av kvalitetssäkringssystemen i medlemsstaterna och om samarbete på europeisk nivå, bland annat om de framsteg som har gjorts när det gäller de mål som anges ovan.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
Ordförande	*Ordförande*

FINANSIERINGSÖVERSIKT

1. ÅTGÄRDENS BETECKNING

Europaparlamentets och Rådets rekommendation om europeiskt samarbete kring kvalitetsbedömning inom skolutbildningen

2. BERÖRDA BUDGETPOSTER

Del A i den allmänna budgeten, avdelning III (kommissionen)

Upprättandet av databasen ingår i budgetpost B3.1001 i Sokratesprogrammet.

3. RÄTTSLIG GRUND

Artiklarna 149 och 150 i EG-fördraget

4. BESKRIVNING AV ÅTGÄRDEN

4.1 Mål

Syftet med rekommendationen är att få ett mandat att skapa ett europeiskt nätverk för institutioner som arbetar med kvalitetsbedömning, indikatorer och referensvärden.

4.2 Periodens längd och bestämmelser om förnyande

Rekommendationen skall gälla på obestämd tid.

5. TYP AV UTGIFTER OCH INKOMSTER

Genomförandet av rekommendationen kräver att det upprättas en databas genom vilken man kan förmedla kunskap om verktyg som skolorna kan använda vid självbedömning. Databasen bör också innehålla exempel på god praxis när det gäller bedömning av skolor. Inom ramen för rekommendationen planeras två expertmöten per år.

6. BUDGETKONSEKVENSER

Genomförandet av rekommendationen kräver att det upprättas en databas. En ansökningsomgång planeras.

6.1 Kostnadernas fördelning mellan åtgärdens olika delar

Åtagandebemyndiganden i miljoner euro (i löpande priser)

Fördelning	2001	2002	2003	2004	2005	2006 och följande år	
Upprättande av databasen och ansvar för dess drift	0,05	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	
Totalt	0,05	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	

6.2 Tidsplan för åtagandebemyndiganden och betalningsbemyndiganden

miljoner euro

	2001	2002	2003	2004	2005	2006 och följande år	Totalt
Åtagandebemyndiganden	0,05	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,25
Betalningsbemyndiganden							
År n n+1 n+2 n+3 n+4 n+5 och följande år							
Totalt							

Finansieras med befintliga resurser inom generaldirektoratet för utbildning och kultur.

7. ADMINISTRATIVA UTGIFTER (AVSNITT III, DEL A I BUDGETEN)

Mobiliseringen av de administrativa resurser som krävs är avhängigt av kommissionens årliga beslut om tilldelning av medel, med hänsyn till den personal och de ytterligare belopp som budgetmyndigheten godkänner.

7.1 Konsekvenser för antalet tjänster

Typ av tjänst		Personal som behövs för att administrera åtgärden		varav		Varaktighet
		Fasta tjänster	Tillfälliga tjänster	Befintliga tjänster inom berört GD eller berörd enhet	Ytterligare tjänster	
Fast anställda eller tillfälligt anställda	A B C	0,5 0,25 0,25		0,5 0,25 0,25		
Övriga resurser						
Totalt		1		1		

7.2 Totala budgetkonsekvenser när det gäller personalen

euro

	Belopp	Beräkningsmetod
Fast anställda Tillfälligt anställda Övriga resurser (ange budgetpost)	108 000	108 000 x 1/år (A1, A2, A4, A5 och A7)
Totalt	108 000	

Finansieras med befintliga resurser inom generaldirektoratet för utbildning och kultur.

7.3 Ökning av andra administrativa utgifter till följd av åtgärden

euro

Budgetpost	Belopp	Beräkningsmetod
A-7030	19 500	2 möten x 15 deltagare x 650 euro
Totalt	19 500	

Utgifterna i den ovanstående tabellen under rubrik A-7 kommer att täckas av krediter inom ramen för budgetmedel inom generaldirektoratet för utbildning och kultur.